

sed de monitis et regulis prudentialibus agitur. Sed quoad defectum qualitatum moralium, caveant, quam maxime caveant Episcopi, ne, subjectos periculosos ordinando, malum adaugeant. Scripsit Gelasius Papa (I. D. LXXVII. C. *Monachus*): « Quia convenientia Ecclesiae ministeria reparanda sunt, » non inconvenientibus meritis ingerenda..., ne, per occasionem supplendi » penuriae clericali, vitia potius divinis cultibus intulisse, non legitima » familiae Domini putemur procurasse compendia ». Et S. Leo (*Epist. I. ad Afric. Ep.*) dixit: « Non est hoc consulere populis, sed nocere, nec praestare regimen, sed augere discrimen ». Qua in re sedulo observandum est quod, si male vivit clericus, etsi adhuc Episcopo suo indigeat ut ordinetur: longe pejora expectari debebunt de ipso, quando ex una parte jam ordinatus nihil ab illo timebit, et ex alia passiones majorem (quod maxime intra annum trigesimum et quadragesimum accidere solet) vim acquisitionis erunt. Subsistente itaque discrepantia inter regulas Tridentini et qualitates subjecti, Episcopus, non obstante quavis cleri sui penuria, prudentissime rem consideret, et saltem caveat ne ad sacram Ordinationem procedat, nisi, omnibus perpensis, omnino judicandum sit melius esse illum habere quam non habere; ad minus scilicet in quovis casu firmam teneat regulam illam supremam Tridentini dicentis (*l. c. XVI*): « Nullus debeat ordinari, qui iudicio sui » Episcopi non sit utilis aut necessarius suis ecclesiis ».

PUNCTUM IV.

De immunitate ab irregularitatibus aliisque impedimentis.

74. *Quid de immunitate ab irregularitate?* Quanam sint irregularitates; quomodo susceptioni et collationi ordinum atque etiam primae tonsurae obstant; quibus in casibus possint dispensare ipsi Episcopi, dum in aliis dispensatio Sanctae Sedis exigitur; quomodo denique pro dispensatione exigitur causa justa (v. g., quod ordinandus pietate aut scientia excellat, vel quod Dioecesis cleri penuria laboret); haec omnia exponuntur in tractatu de irregularitatibus, qui ab Episcopis bene cognosci debet.

75. *Quid si quis ad recipiendam primam tonsuram, aut ordines, accederet irregularis, vel censura affectus, vel intrusus? Ordinatio essetne valida?* Gravissime delinqueret, ut patet ex monitione, qua in singulis ordinationibus accessus hujusmodi sub poena excommunicationis interdicitur. Ordinatio tamen esset valida; hac enim de causa invaliditas nullibi statuitur, et ordinationes nunquam renovantur.

76. *Quid de immunitate ab obligationibus cum Ordinum susceptione incompatilibus?* Casus esset in juvenibus militari conscriptione impeditis (de quibus sermo habebitur infra). Item in iis qui, sponsalibus celebratis, matrimonium contrahere teneantur, saltem si propter circumstantias particulares (v. g., necessitatem legitimandi prolem) ratione eligendi statum meliorem (qui tunc revera melior non esset) omnino excusari nequirent. Cf. Sanchez (*I. XLIV-XLVII*), S. Lig. (*III. 649 et VI. 873*), Gury (*731. q. 2. not. a*), Vecchiotti (§ 66), D'Annibale (*III. 394*) etc. Nihil dico de conjugatis (uxore non consentiente) etc.

PUNCTUM V.

De aetate ordinandorum.

77. *Quid de aetate?* Quoad aetatem, omnia sunt notissima. Pro prima tonsura, aetas non praescribitur. Quia tamen tonsurandi debent habere usum rationis, Sacramentum confirmationis recepisse, scire legere et scribere etc., utique oportebit ut saltem septennium expleverint.

Pro ordinibus minoribus pariter, aetas non assignatur: consuetudo tamen est ut circa decimum quartum annum vel etiam prius conferantur; ita tamen ut pro Acolythatu saltem an. duodecimus completus exigatur. Cf. Ferraris (v. *Ordo* a. II. n. 74) et Bened. XIV. (Const. *Eo quamvis* § 19).

Pro Subdiaconatu annus vigesimus secundus, pro Diaconatu annus vigesimus tertius, et pro Presbyteratu annus vigesimus quintus exigitur (sufficit semper si annus sit inceptus).

Dispensatio pro aetate concedi potest a solo Pontifice; et quoad Presbyteratum tantummodo peti et concedi solet.

PUNCTUM VI.

De adscriptione alicui Ecclesiae.

78. *Quid de adscriptione ista?* Tridentinum (*XXIII. XVI*) dicit: « Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis aut necessarius suis Ecclesiis, Sancta Synodus... statuit, ut nullus in posterum » ordinetur, qui illi Ecclesiae aut pio loco, pro cuius necessitate vel utilitate assumitur non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis » vagetur sedibus ». Innocentius XIII. Const. *Apostolici ministerii* § 2 (an. 1723) decretum istud renovavit, simulque declaravit inscriptionem fieri debere etiam pro iis qui tantummodo primam tonsuram receperint; et, si forte omissa fuisset, statim suppleatur. Idipsum denuo jussit Benedictus XIII. Const. *In supremo*. Neque dicas hanc legem hodie jam nullius fructus et utilitatis esse; hoc enim falsum est, ut probat Benedictus XIV. De Syn. (*XI. II. 13*), « maxime si parochialis fuerit Ecclesia cui ordinatus adscribitur, atque huic injungatur ut susceptum ordinem in ea exerceat, ut » ecclesiasticis functionibus in eadem celebrandis inserviando assistat, ut in » christiana catechesi exponenda Parocho suppetias ferat, ut eidem SS. mum » Eucharistiae Sacramentum ad infirmos deferenti subserviat, collationes de » sacris ritibus et de casibus conscientiae cum ipso parocho habendas frequentet; neque vero in clerum admittantur aut ad superiores ordines » aliqui promoveantur, nisi qui hujusmodi servitium diligenter a se praestitum fuisse Ecclesiis, quibus adscripti fuerint, authenticis testimoniis et » monumentis docuerint ».

PUNCTUM VII.

De interstitiis et exercitio ordinis.

79. *Quid de interstitiis et de exercitio ordinis?*

I.^o Lex quae praescribit interstitia, quod scilicet aliquod temporis spatium inter unum et alterum ordinem decurrat, habet fines sequentes. Primus est ut clerici in singulis ordinibus se exerceant; exigitur quippe nedum ut Subdiaconatus ante Diaconatum, et Diaconatus ante Presbyteratum; sed etiam ut ordinum minorum ante Subdiaconatum, exercitium praestitum fuerit. Trid. (*l. c. XIII*). Secundus est ut clerici occasionem habeant melius considerandi se de gradu in gradum ad statum sublimissimum ascendere; atque adeo in virtute, devotione et pietate semper ferventiores evadendi. Tertius est ut per temporis intervallum (maxime inter primam tonsuram et Subdiaconatum atque unum et alterum ordinem majorem) Episcopus de Ordinandorum moribus et servitio praestito Ecclesiae, cui (ut supra) sunt adscripti, informationes capere, de eorumque merito iudicium fundatum eformare possit.

II.^o Interstitia sunt saltem unius anni ecclesiastici inter postremum ordinem minorem et Subdiaconatum, inter Subdiaconatum et Diaconatum, et inter Diaconatum et Presbyteratum. Quoad Ordines minores autem tempus non est determinatum (*Trid. XXIII. XI. XIII. XIV*).

III.^o Episcopus dispensare potest ab interstitiis; sed aliter et aliter. Quoad annum enim, qui inter postremum ordinem minorem et Subdiaconatum, atque inter Diaconatum et Presbyteratum decurrere debet, dispensare potest solum propter necessitatem vel saltem utilitatem Ecclesiae, ut apertis verbis decernit Trid. (*l. c. XI. XIV*); quae causae, nisi adsint, non est concedenda dispensatio a lege, ut notat Benedictus XIV (*De Syn. XI. II. 16*). Quamvis autem causae istae subsisterent, non ideo duo Sacri Ordines eodem die conferri possent (*Trid. l. c. XIII*); et neque Subdiaconatus simul cum prima tonsura et Ordinibus minoribus, ut pluries decrevit S. C. C. apud De Angelis (*I. XI. 7*). Facilius ab interstitiis dispensari potest quoad solos Ordines minores, et quidem ita ut eodem die bini, vel etiam omnes simul cum prima tonsura, maxime si Dioecesis consuetudo ita ferat, conferri possint.

IV.^o Regulares quoque a solo Episcopo dispensari possunt ab interstitiis, nisi habeant privilegium posterius Tridentino, quo a suis Superioribus dispensari valeant. Cf. De Angelis (*l. c.*).

PUNCTUM VIII.

De titulo Ordinationis.

80. *Quid de titulo ordinationis?*

I.^o Titulus ordinationis est canonica assignatio provisionis, qua victui Clerici ordinandi quoad vixerit, vel donec aliter provideatur, consulitur sufficienter, antequam ordinetur.

II.^o Trid. (*XXI. II*) dicit: « Cum non deceat eos, qui divino ministerio » adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem » quaestum exercere... , statuit S. Synodus ne quis deinceps clericus saecularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia et aetate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad vitam honeste sufficiat, pacifice possidere. Id vero » beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constito » quod aliunde vivere commode possit, et aliter facta resignatio nulla sit. » Patrimonium vero vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, » nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel communitate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium » illud vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse quae eis ad vitam » sustentandam satis sint; atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, » aut extingui, aut remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant unde vivere possint ». Ex Tridentino itaque titulus ordinationis necessarius est solum pro subdiaconatu; sed alicubi (ex consuetudine) etiam pro Ordinibus minoribus et pro prima tonsura exigitur.

81. III.^o Pro titulo ordinationis deservire possunt sequentia: 1.^o Beneficium; 2.^o Patrimonium sacrum; 3.^o Capellania ecclesiastica (quae tamquam beneficium consideratur); 4.^o Pensio, Capellania laicalis, atque etiam jus celebrandi Missas (vulgo *officiatura*), vel mansioneria (Cf. Lucidi *I. 396*) aliudve officium sacrum, cui emolumenta correspondeant (quae omnia tamquam patrimonium, servatis servandis, haberi possunt); 5.^o Paupertas religiosa; 6.^o Mensa communis in piis Congregationibus; 7.^o Missiones in partibus Infidelium. Sed haec sunt explicanda.

IV.^o Beneficium et Patrimonium (et quae pro Beneficio vel Patrimonio habentur) debent suppeditare Ordinando emolumentum annuum sufficiens; quod fere ubique taxa synodali vel consuetudine dioecesis (ubi Ordinandus domicilium habet, vel residere debet) determinatur; et notandum quod Episcopus, non obstante quavis consuetudine, per dispensationem, eandem taxam imminuere nequit. Nihil tamen vetat quominus summa requisita partim ex una et partim ex alia re (v. g. Beneficio, et Patrimonio) constituatur. Lucidi (*I. 408. 392. 393*). Eadem summa debet remanere libera a taxis, et aliis oneribus cujuslibet generis, quibus Ordinandus opera sua personali satisfacere nequeat.

82. V.^o Si autem Beneficium gravetur oneribus Missarum aliarumve functionum, quibus Ordinandus per se ipsum satisfacere possit, (prout contingit etiam in Capellania, officiatu, mansioneria etc.); tunc S. C. arbitrio et conscientiae Episcopi decisionem remittit. Cf. Lucidi (*l. c. 394*) et Ferraris (v. *Ordo II. 107-110*). Episcopi autem annuere solent, dummodo Ordinandus (tum antequam Presbyteratum suscipiat; tum postea, si forte a Missa celebranda impediatur) aliis mediis sit provisus, ne mendicare cogatur. Medium quod communius adhibetur, est ut aliquis idoneus obliget seipsum suosque haeredes ad providendum, dato casu. Nunc autem Episcopi solent esse contenti quod Ordinandus nomen det Sacerdotum associationi, quae mutui subsidii appellatur, atque ad permanendum semper in ipsa se

obliget. Caeterum in cautionem praebente sola obligatio personalis (quae ad haeredes non transeat) non admittitur; et ratio est clara. Lucidi (l. c. 419) et Vecchiotti (III. § 28 in fn.).

VI.º Titulus ordinationis debet esse non solum 1.º *sufficiens*: 2.º *perpetuus* (ut hucusque explicavi); sed etiam 3.º *pacificus* (non vero litigiosus): 4.º *tutus*; unde pro fundo patrimoniali aestimatio periti, atque hypotheca, et pro domibus assecuratio ab incendio exigitur (Scavini III. 560): 5.º *fructifer*; et, si cessationis vel imminutionis fructuum (prout in censu contingere posset) periculum adesset, tunc cautio exigeretur (Ferraris v. Ordo II. 98 et Vecchiotti III. § 28)*; 6.º constitutus in rebus *immobilibus* vel quae pro immobilibus habeantur (non vero in rebus mobilibus vel semoventibus aut in fructibus industriae); et quidem haec immobilia debent esse *libera*, (non vero gravata aliis hypothecis etc.): 7.º *verus*; atque adeo non, sive totaliter sive partialiter, fictitius: fictio autem interveniret, v. g., ex pacto non exigendi fructus, vel si aestimatio rei veritatem excederet etc. 8.º *validus*; quod scilicet constitutus fuerit actu valido, etiam civiliter; unde nequit redundare in praedictum legitima, et quidem ita ut aliorum filiorum consensus nihil suffragaretur, quum nemo valeat renunciare haereditati hominis adhuc viventis (Cf. Cod. civ. a. 954 et Lucidi I. 412). Item nequit pater aut mater omnia sua bona filio donare, si usumfructum sibi non reservent (a. 1091).

83. VII.º Titulus *paupertatis religiosae* valet quoad professos in religione votorum solemnium; non vero quoad Novitios, etsi vota simplicia in triennio ante professionem jam emiserint. Valet tamen semper quoad Sodales Societatis Jesu, etsi fecerint solum vota simplicia. C. De Angelis (I. XI. 8).

VIII.º Titulus *mensae communis* valere potest (si privilegium habeatur) in piis congregationibus votorum simplicium.

IX.º Titulus *missionum* apostolicarum valere potest, emisso juramento perseverantiae et ex indulto Apostolico. Scavini (III. 670).

84. X.º Si Episcopus sine titulo aut cum titulo fictitio vel non sufficienti Ordines conferret, nedum mortaliter peccaret, sed teneretur ipse de proprio supplere. Imo, quoad clericos viventes in congregationibus votorum simplicium, nec non si in pactum deduceret ut ordinatus alimenta ab eo non esset petiturus, aut si alienum subditum praetextu benefici ei statim conferendi, vel jam collati, sed minime sufficientis, sine licentia Episcopi illius, ordinaret, poenam suspensionis ipso facto incurreret. Const. *Apostolicae Sedis*.

PUNCTUM IX.

De examine et scrutinii.

85. *Quid de examine et scrutinii?*

I.º Imprimis Episcopus potest pro conscientia sua quemlibet ab examine et Ordinationibus repellere, quin ei causam indicare teneatur. Cf. Trid.

* Patrimonium sacrum etiam a civili jurisprudentia habetur tamquam inalienabile; et quidem ita ut ejus fructus (qui ad Clerici sustentationem pertinent) nullatenus sequestrari possint. Cf. Scavini (III. 670. 10).

(XIV. 1) et Bened. XIV. (De Syn. XII. VIII. 4). Repulsus tamen ad S. Sedem recurrere poterit, quae interdum injungit Metropolitano ut repulsae causam exquirat, eaque justa non subsistente, clericum ordinet. Cf. De Angelis (I. XI. 9).

II.º Scrutinium est duplex. Primum fit a Parocho jussu Episcopi, et secundum ab Episcopo ipso et Examinatoribus.

De primo sic loquitur Tridentinum (XXIII. v): « Ad minores ordines » promovendi bonum a Parocho et magistro scholae, in qua educantur, » testimonium habeant. Hi vero qui ad singulos majores essent assumendi, » per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri » cui magis expedire videbitur, committat ut, nominibus ac desiderio eorum » qui volent promoveri publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinan- » dorum natalibus, aetate, moribus, et vita a fide dignis diligenter inquirat, » et litteras testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum » Episcopum quam primum transmittant ».

De secundo scrutinio autem idem Concilium (l. c. VII) dicit: « Sancta » Synodus... decernit ut, quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, » omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante » ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem vocen- » tur: Episcopus autem Sacerdotibus et aliis viris peritis divinae legis, ac » in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi adscitis, ordinandorum genus, » personam, aetatem, institutionem, mores, doctrinam, et fidem diligenter » investiget, et examinet ».

Huic examini subjici debent etiam Regulares, dicente Tridentino (l. c. XII): « Regulares quoque nec in minori aetate, nec sine diligenti Episcopi » examine ordinentur, privilegiis quibuscumque quoad hoc penitus exclusis ». Excipe tamen nisi post Tridentinum privilegium alicui Ordini (prout Clericis Societatis Jesu) concessum fuerit.

86. *Circa scrutinia ista estne aliquid aliud notandum?* De primo S. Lig. (Hom. Ap. VII. 48) dicit: « Circa spiritum et mores parum tutus est ille » Episcopus, qui attestationibus Parochorum confidit. Hae plerumque fiunt » ob humanos respectus. Propterea Episcopi zelantes non firmare solent » supplices libellos, nisi prius secreto certi facti fuerint de eorum morum » probitate a pluribus personis fide dignis, quae noscant subjectum. Adver- » tatur hoc attente, quia hoc est medium valde efficax, imo necessarium » Episcopo, ut tutam faciat suam conscientiam in Ordinationibus ». De secundo jam vidimus supra (n. 69 et seqq.) quid circa doctrinam mores et alia requisita in ordinandis exigantur. Hic noto tantummodo quod examina non ad solam doctrinam restringi, et tanto minus ad meram formalitatem (ita ut, non obstantibus defectibus, omnes approbentur) reduci debent. Tridentinum examen accuratum et investigationem diligentem exigit. Vult ut Episcopus viros peritos et exercitatos sibi adsciscat. Sed ad quid haec omnia, si jam omnes approbare bene esset? Nonne solus Episcopus abunde sufficeret?

PUNCTUM X.

De exercitiis spiritualibus.

87. *Quid de exercitiis spiritualibus sacrae ordinationi praemittendis?*
Exercitia spiritualia decem dierum certe cadunt sub obligatione pro Italia et insulis adiacentibus jussu Innocentii XI et Innocentii XII. Patet ex litteris encyclicis S. C. Epp. et RR. (1 Febr. 1700) sequentis tenoris: « SS. mus » D. nus (Innocentius XII) injungit ac praecipit, ut quae dudum S. M. Innoc. » XI. P. M... per encyclicam ad universos Italiae, insularumque adjacentium » Episcopos datam, qua ad spiritualia exercitia a singulis clericis decem die- » rum spatio, antequam ad sacros ordines assumantur, peragenda mandavit, » exacte ac inviolabiliter observari et exequi curent, ac quos iisdem exerci- » tiis per antedicti temporis spatium minime operam dedisse cognoverint, » a sacra ordinatione repellant penitus et arceant ». Attamen consuetudine invecum est ut integrum decem dierum spatium pro solis ordinibus majoribus exigatur; pro minoribus autem minus sufficiat. Etsi autem pro Dioecesisibus extra talem de re ista lex scripta non adsit, consuetudo tamen (quae jam pro lege haberi solet) universalis est, ut saltem octo exercitiorum dies Ordinibus sacris praemittantur. Lucidi (I. 430).

88. *Quid de illis spiritualibus exercitiis, quae vulgo vocationis appellantur?* Haec peraguntur a clericis antequam studia Ecclesiasticorum propria, scilicet theologica, incipiant. Scopus eorum est ut circa status electionem seriam reflexionem faciant, ne in re tanti momenti eos errare contingat. In multis dioecesisibus usuveniunt, et valde consulenda sunt; sed de jure communi non praecipuntur.

PUNCTUM XI.

De ordinationibus quoad locum, tempus, et obligationem eas habendi personaliter.

89. *Quid circa tempora ordinationum?*

I.º Prima tonsura quovis die conferri potest, atque etiam vespertinis horis (*Pontif. Rom.*).

II.º Ordines minores conferri possunt solum diebus festivis de praecepto atque horis matutinis; etsi non oporteat ut conferantur intra Missam. (*Pontif. et Lucidi I. 124*).

III.º Pro collatione Ordinum Majorum a jure statuta sunt I.º Sabbata in omnibus quatuor temporibus; 2.º Sabbatum ante Dominicam de Passione; 3.º Sabbatum Sanctum (*Pontif.*). Censurae, quae olim aderant contra ordines et ordinatorum extra tempora, nunc amplius non adsunt; gravis tamen culpa interveniret, nisi indultum apostolicum obtineatur, aut nisi agatur de Regularibus qui privilegium habeant; quibus in casibus die dominico vel festivo de praecepto (non vero feriali) ordinatio haberi poterit. Cf. De Angelis (I. XI. 6).

90. *Quid circa locum?* Prima tonsura, et Ordines minores conferri possunt ubique (scilicet in qualibet Ecclesia vel Sacello) *Pontif.* De Ordinibus majoribus Tridentinum (XXIII. VIII) dicit: « Ordinationes sacrorum Ordinis num... in cathedrali Ecclesia, vocatis praesentibusque ad id Ecclesiae Canoniceis, publice celebrentur: si autem in alio Dioecesis loco, praesente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia adeatur ». Hoc tamen esse intelligendum de sola ordinatione generali opinatur Lucidi (I. 127) referens Decr. 20 Nov. 1592 sequentis tenoris: « S. C. censuit, quod si non fuerit ordinatio generalis, sed tantum aliquarum personarum, potest ubique Episcopus eam habere, etiam in capella sua privata ».

91. *An obligatio conferendi ordines sit personalis in Episcopo loci; et quid si esset impeditus?* Tridentinum (XXIII. III) dicit: « Episcopi per se ipsos Ordines conferant. Quod si aegritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter quam probatos et examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant ». Etsi tamen Tridentinum aegritudinis tantummodo impedimentum indicet, certe quaevis alia justa causa sufficit, ut probat Lucidi (l. c. 63). Praeterea S. C. C. censuit Episcopum nedum ordinationem sed etiam examen alteri Episcopo committere posse. Cf. De Angelis (I. XII. 2).

APPENDIX

Instructio S. C. S. O. circa clericos sub Gubernio Italico militiae adscriptos.

92. *Istruzione. Sui chierici colpiti dalla leva militare.* La Suprema Congregazione del S. Offizio incaricata da Sua Santità nell'esame della nuova infausta Legge sul reclutamento, testè promulgata dal Governo Italiano, in rapporto alla promozione dei Chierici agli Ordini Sacri, dopo aver portato la sua attenzione su tale argomento nell'adunanza di feria v, loco IV, 9, del corrente settembre 1875... guidata nell'intendimento di agevolare per quanto è possibile, a traverso le molte difficoltà che si oppongono, la promozione dei chierici che sono forniti dei requisiti voluti dai Ss. Canonici, e tener lontani quelli, che avendo subito il servizio militare, non offrono garanzie sufficienti di buona riuscita, ha riconosciuto espediente di additare ai Reverendissimi Ordinari delle diocesi d'Italia alcune norme, cautele e prescrizioni applicabili alle varie evenienze, che tutte si compendiano nei seguenti articoli:

1.º Per quegli alunni ecclesiastici i quali hanno la sventura di appartenere alla prima categoria e non possono sperare di essere riformati, nè possono ottare per mancanza di mezzi al volontariato di un anno, la promozione agli Ordini sacri, è una necessità, che sia differita fin dopo compiuto il servizio attivo di tre o cinque anni e previi indubbi argomenti di vocazione ed idoneità.

2.º Nè si ravviserebbe espediente invocare nei casi particolari in via di grazia la dilazione all'anno 26.º per subire il volontariato di un anno, o in servizio triennale sull'esempio degli individui contemplati dalla Legge negli articoli 7 a 9 nell'intendimento di compiere gli studi e ricevere gli Ordini sacri: poichè seppure venissero ammesse tali domande, potrebbero seguirne conseguenze disastrose ed irreparabili alla Chiesa ed agli individui stessi, qualora avvenisse, che durante il servizio militare perdessero la vocazione e si pervertissero.

3.º Più utile sembra favorire il volontariato d'un anno. Al qual effetto i R.mi Vescovi procureranno promuovere nelle loro diocesi una pia associazione fra il clero e laicato cattolico da essi presieduta, colle di cui elargizioni possa sopperirsi o in tutto o in parte a seconda della condizione degli alunni, alla tassa richiesta dal governo, ed anche sovvenirli durante il volontariato.

4.º A questo beneficio dovrebbero ammettersi quegli alunni solamente, i quali per la loro